

Piotr Bartula, *Dzieła zebrane*

Kraków: Księgarnia Akademicka, 2019, 128 s.
ISBN 978-83- 8138-108-6, okładka miękka

Książeczka składa się z dwudziestu jeden miniatur eseistycznych zaprezentowanych jako dwadzieścia jeden tomów *Dzieł zebranych* Piotra Bartuli. Od początku zatem mamy do czynienia z wielowarstwową ironią, co natychmiast odstraszy czytelników pozbawionych poczucia humoru. Tak naprawdę nie są to wszakże „miniatury eseistyczne”, lecz raczej niezwykle wyrefinowane i erudycyjne humoreski filozoficzne, które niosą ożywczy powiew inspiracji i dostarczą niejednej przyjemności intelektualnej tym studentom i nauczycielom filozofii, którzy traktują swoją dziedzinę jako część klasycznej humanistyki, a nie jako drętwy i martwy przedmiot akademicki. Czyż sam Sokrates, patron wszystkich filozofów, nie uciekał się do prześmiewczej i złośliwej ironii, aby — niczym ostry giez — pobudzić do myślenia ospałe umysły atenczyków? Czyż Lukrecjusz nie zapisał dla potomnych głównych zasad filozofii epikurejskiej w formie poematu *De rerum natura*? Czyż Bernard de Mandeville nie streścił argumentów na rzecz wolnego rynku w swojej *Bajce o pszczołach*? Czyż Wolter, Didier Diderot lub Jonathan Swift nie wyrażali swej filozofii w formie bajek? Podobnie w dwudziestowiecznej filozofii polskiej czynili Tadeusz Kotarbiński, Henryk Elzenberg czy Leszek Kołakowski. Bartula wpisuje się zatem w starą tradycję. Każdy „tom” *Dzieł zebranych*, czyli każdy rozdział, ma dwa tytuły: jeden to tytuł własny, na przykład *Globalne ocieplenie międzyludzkie*; drugi odnosi się do ogólnej, klasycznej problematyki filozoficznej, na przykład *Prawda, Przyczynowość, Osoba, Wiedza a priori* itp. Bartula dąży do tego, aby klasyczne kwestie filozoficzne zinterpretować jako sceny dramatu moralnego i politycznego. Chce przełożyć pytania metafizyczne i epistemologiczne na

pytania o moralną i polityczną kondycję ludzką. Przesłanie Bartuli sytuuje się zatem dokładnie na granicy filozofii i literatury.

*Paweł KŁOCZOWSKI**

* Dr hab., prof. UP, kierownik Katedry Filozofii Społecznej, Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. E-mail: pawelklocz@gmail.com.